

Δημιουργία και λειτουργία "Αίθουσας Μητρικού Θηλασμού" στα 6 Νοσοκομεία της Περιφέρειας Ανατολ. Μακεδονίας-Θράκης (Δράμας-Καβάλας-Ξάνθης-Κομοτηνής-Αλεξανδρούπολης-Διδυμοτείχου)

Παγώνα Καράκη-Τσιακίρη, Μαία, Πρόεδρος Σ.Ε.Μ. Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης.

(Εργασία που ανακοινώθηκε στο "6ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχοπροφυλακτικής", που έγινε στη Μυτιλήνη στις 21, 22 & 23 Οκτωβρίου 2005).

Η Δ.Υ.Πε. Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης με Διοικητή τον κ. Θεμιστοκλή Σπυριδόπουλο, ερευνώντας το μαιευτικό τομέα σε όλα τα Νοσοκομεία της περιοχής ευθύνης της, αφού αντλήθηκε την ανεπάρκεια που είχε το σύστημα υγείας να προστατέψει, να προωθήσει, να ενισχύσει και να στηρίξει τον αποκλειστικό μητρικό θηλασμό στο Α' εξάμηνο της ζωής του νεογνού, ανέπτυξε πολιτική υποστήριξης δημιουργώντας τις "Αίθουσες Μητρικού Θηλασμού" σε κάθε Μαιευτική-Γυναικολογική Κλινική των Νοσοκομείων της.

Νιώθουμε ότι δεν πρωτοτυπήσαμε, απλά υλοποιήσαμε όσα τόσα χρόνια ήταν μύρες σειρές γραμμάτων τυπωμένων επάνω σε λευκές σελίδες, έτσι, μόνο για να υπάρχουν (αναφορά στη Διακήρυξη "Innocenti", 1990).

"Ο Μητρικός Θηλασμός είναι δικαίωμά σου!" ήταν ο τίτλος αφίσας που κυκλοφόρησε στο παρελθόν και ένα σχόλιο σε έντυπο του Υπουργείου μας για το μητρικό θηλασμό αναφέρει: «*Τα δικαιώματα, οι συμφωνίες, οι διακηρύξεις, οι νομοθεσίες δεν σημαίνουν τίποτε, εκτός και αν εφαρμόζονται!*».

Πήραμε, λοιπόν, τα "ΔΕΚΑ ΒΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΕΠΙΤΥΧΗ ΜΗΤΡΙΚΟ ΘΗΛΑΣΜΟ" (UNICEF, Γενεύη 1989), που πρέπει να εφαρμόζονται στα Μαιευτήρια και τα καθοδηγήσαμε στο δικό μας δρόμο, αυτόν που χαράξαμε για τον επιτυχή σχεδιασμό και την οργάνωση

των "Αιθουσών Μητρικού Θηλασμού".

1ο ΒΗΜΑ

Έγινε έρευνα τι έχει υλοποιηθεί από το 1993, χρονιά που συστάθηκε η "Εθνική Επιτροπή Μητρικού Θηλασμού" στην Ελλάδα. Πού έχει τις ευθύνες της η Πολιτεία και πού εμείς οι Λειτουργοί Υγείας.

- α) Δυο χρόνια αργότερα, το 1995, το Υπουργείο Υγείας έστειλε εγκύκλιο στα Νοσοκομεία της χώρας να ακολουθήσουν πολιτική προώθησης για το μητρικό θηλασμό.
- β) Από την άλλη πλευρά, η διαχείριση του μητρικού θηλασμού δεν ήταν η αναμενόμενη σχετικά με την πρακτική πολλών γιατρών, ακόμη και αυτών των Μαιών (για να ειπωθούν και κάποιες αλήθειες), τα αίτια των οποίων οφείλουμε βέβαια να μελετήσουμε και να δικαιολογήσουμε.

2ο ΒΗΜΑ

Αυτό που σεβόμασταν, αγαπούσαμε και αγαπάμε τόσο πολύ, σκεφθήκαμε να το στεγάσουμε (όπως κάνουμε και με την οικογένειά μας, που δεν την αφήνουμε περιπλανώμενη) και να το βαφτίσουμε "Αίθουσα Μητρικού Θηλασμού".

3ο ΒΗΜΑ

Υιοθετήσαμε τους "ΣΤΟΧΟΥΣ" της Παγκόσμιας Εβδομάδας Μητρικού Θηλα-

σμού και συντάξαμε το "ΔΕΚΑΛΟΓΟ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ" για τη λειτουργία της "Αίθουσας Μητρικού Θηλασμού", όπως αυτά αναφέρονται παρακάτω:

ΣΤΟΧΟΙ

1. Αύξηση του επιπέδου συνειδητοποίησης για το μητρικό θηλασμό με δράσεις σε δύο μέτωπα:

- α) Λειτουργοί Υγείας,
- β) μέλλουσες μητέρες.

2. Παροχή πληροφόρησης για τους επίσημους και νόμιμους μηχανισμούς που υπάρχουν σε παγκόσμιο ή εθνικό επίπεδο για την προαγωγή, προώθηση και υποστήριξη του μητρικού θηλασμού.

3. Αλλαγή της υπάρχουσας νοοτροπίας ώστε το **δικαίωμα** αυτό (ο μητρικός θηλασμός) να γίνεται σεβαστό, να προστατεύεται, να διευκολύνεται και να εκπληρώνεται σε επίπεδο Υγειονομικών Μονάδων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης.

ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

1. Αναγνωρισιμότητα από τους Λειτουργούς Υγείας της σπουδαιότητας του αποκλειστικού μητρικού θηλασμού για τους πρώτους έξι μήνες της ζωής του βρέφους.

2. Υπεύθυνη Μαία ευαισθητοποιημένη και με εκπαίδευση στο μητρικό θηλασμό.

3. Ιδιαίτερη έμφαση στην επικοινωνία με τη μητέρα.

4. Δημιουργία βιβλιοθήκης με βιβλία σχετικά με τη γυναίκα, τη μητέρα, το νεογέννητο βρέφος, το μητρικό θηλασμό.

5. ΟΧΙ διαφημιστικό υλικό στις "Αίθουσες Μητρικού Θηλασμού" από εταιρείες που προωθούν και εμπορεύονται υποκατάστατα μητρικού γάλακτος (αφίσεις – έντυπα – δείγματα).

6. Σεβασμό στην ιδιαιτερότητα κάθε γυ-

ναίκας (φυλετικά) και σεβασμό στη συνειδητή επιλογή της.

7. Συνεργασία όλων των Επαγγελματιών Υγείας που έχουν σχέση με τη μητέρα και το νεογέννητο.

8. Γνωστοποίηση των δικαιωμάτων της μητέρας και του παιδιού, όπως αυτά προβλέπονται από την εθνική και διεθνή νομοθεσία (φωτοτυπίες).

9. Απομάκρυνση των μιμιπερό, των θηλών και πιπίλων από τις "Αίθουσες Μητρικού Θηλασμού".

10. Επένδυση στο έμψυχο υλικό.

4ο ΒΗΜΑ

Η ευαισθητοποίηση των Διοικητών των Νοσοκομείων ευθύνης της Δ.Υ.Πε. Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης. Η ιδέα έπρεπε να ενσαρκωθεί με τη συνεργασία πολλών σε διοικητικό, ιατρικό και νοσηλευτικό επίπεδο.

Μπορεί η μητρότητα, η αγάπη, η στοργή και η τρυφερότητα να είναι γένους θηλυκού, όμως, ως γένος αρσενικό ο μητρικός θηλασμός βρήκε τη δικαίωσή του και την πλήρη αποδοχή κατά την επαφή μας μαζί τους. Οι προβληματισμοί τους είναι ίδιοι με τους δικούς μας: πόσο θα αγκαλιάσουν όλη αυτή την προσπάθεια οι Λειτουργοί Υγείας.

5ο ΒΗΜΑ

Η ανεύρεση του κατάλληλου χώρου για τη δημιουργία "Αίθουσας Μητρικού Θηλασμού" σε κάθε Νοσοκομείο. Ο χώρος αυτός θα πρέπει να πληροί τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- Να είναι κοντά στους θαλάμους νοσηλείας.
- Να είναι απέναντι από το χώρο υποδοχής των επιτόκων, ώστε η Μαία της βάρδιας να έχει προσβασιμότητα.
- Να είναι αισθητικά φιλόξενος, ζεστός και χαρούμενος (οπτικά και ακουστικά), με

απαλή μουσική, βιβλιοθήκη με ενημερωτικά έντυπα σχετικά με το μητρικό θηλασμό, αλλά και άλλα που αφορούν την υγεία της μητέρας και του νεογνού.

Ως ένα βαθμό το πετύχαμε αυτό και με τη βοήθεια των Προϊσταμένων Μαιών των Κλινικών βελτιωνόμαστε συνεχώς κατά την πορεία της λειτουργίας τους.

6ο ΒΗΜΑ

Ο τρόπος και το μοντέλο λειτουργίας. Τη δραστηριότητα ανέλαβαν αρχικά οι Προϊσταμένες Μαίες των Κλινικών των Νοσοκομείων (μερικές έχουν εκπαιδευτεί στο μητρικό θηλασμό) με δεδομένο το ζητούμενο: να προσαρμόζουν τον τρόπο λειτουργίας ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες των Κλινικών τους, αλλά και τις ανάγκες που προκύπτουν.

Με πρόσκληση του κ. Θεμιστοκλή Σπυριδόπουλου, Διοικητή της Δ.Υ.Πε. Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, παραβρέθηκαν σε σύσκεψη οι Διευθυντές όλων των Μαιευτικών-Γυναικολογικών Κλινικών των Νοσοκομείων της περιφέρειάς μας, ο Αναπληρωτής Καθηγητής της Πανεπιστημιακής Μαιευτικής-Γυναικολογικής Κλινικής του Νοσοκομείου Αλεξανδρούπολης μαζί με τις Προϊσταμένες Μαίες, ώστε από κοινού να προγραμματιστεί και να συντονιστεί η στρατηγική επιστροφής στον παραδοσιακό τρόπο σίτισης των νεογνών, το μητρικό θηλασμό.

Σε δεύτερο στάδιο έχει δρομολογηθεί για μέσα στο Μάρτιο μια συνάντηση με τους Διευθυντές των Παιδιατρικών-Νεογνολογικών Κλινικών των Νοσοκομείων. Τους στάλθηκε έγγραφο για ενημέρωση, συνεργασία και υποστήριξη και αναμένονται οι προτάσεις τους για βελτίωση της συγκεκριμένης δράσης.

7ο ΒΗΜΑ

Η υλοποίηση και το πρακτικό μέρος του

όλου σχεδιασμού. Στην πρωινή επίσκεψη των Μαιευτήρων και Παιδιάτρων παροτρύνονται οι λεχωίδες συστηματικά και χωρίς παράληψη να θηλάσουν. Με επιμονή προβάλλονται τα οφέλη του αποκλειστικού μητρικού θηλασμού στο πρώτο εξάμηνο της βρεφικής ηλικίας.

Στη συνέχεια οι λεχωίδες συγκεντρώνονται στην "Αίθουσα Μητρικού Θηλασμού", όπου η Μαία τους μαθαίνει την τέχνη του μητρικού θηλασμού, την περιποίηση των μαστών, τους δίνει οδηγίες για την προσωπική τους υγιεινή και των βρεφών τους, τις καθοδηγεί στο γονεϊκό τους ρόλο, τις στηρίζει συναισθηματικά (στο μέλλον προβλέπεται και η συνεργασία με ψυχολόγους).

Ακολουθεί διάλογος και συζήτηση μεταξύ των γυναικών. Η επαφή αυτή και η επικοινωνία στόχο έχουν την ευαισθητοποίηση των μητέρων που αρνούνται το βιολογικό τους ρόλο, μέσα από μια άλλη μητέρα που αποδέχεται με ευχαρίστηση το ρόλο αυτό. Επίσης, μέρος της ενημέρωσης είναι και η προβολή οπτικοακουστικών ερεθισμάτων σχετικών με το μητρικό θηλασμό.

Όμως η "Αίθουσα Μητρικού Θηλασμού" είναι και χώρος ξεκούρασης της λεχωίδας για κάποιες άλλες ώρες, όπως οι ώρες του επισκεπτηρίου, όταν θέλει να απομονωθεί και να διοχετεύσει όλη της την αγάπη στο παιδί της, το πιο πολύτιμο πλάσμα που νιώθει ότι έχει εκείνη τη στιγμή.

8ο ΒΗΜΑ

Από τη Δ.Υ.Πε. Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης ζητήθηκε με έγγραφό μας προς το Τμήμα Αγωγής Υγείας του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης να μας προμηθεύσει έντυπο υλικό, αφίσες, φυλλάδια, κασέτες και καθετί που θα μπορούσε να μας χρησιμεύσει στην καμπάνια αυτή.

9ο ΒΗΜΑ

Στην εξάμηνη προετοιμασία (τόσο ήταν το χρονοδιάγραμμα) οφείλουμε να ομολογήσουμε ότι συναντήσαμε και εμπόδια, όπως Επαγγελματίες Υγείας που δεν ήταν τόσο δεκτικοί και υποστηρικτικοί στο μητρικό θηλασμό, για τους λόγους που μόνο οι ίδιοι γνωρίζουν. Το γεγονός αυτό μας προβλημάτισε ιδιαίτερα και στην προσπάθειά μας να προστατεύσουμε το αναφαίρετο **δικαίωμα** της μητέρας και του νεογνού στο μητρικό θηλασμό, θα κυκλοφορήσει στο εγγύς μέλλον έντυπο με οδηγίες και πληροφορίες, ώστε να ενισχύσουμε την κρίση των γυναικών στο να ξεχωρίζουν ποιοι Επαγγελματίες Υγείας υποστηρίζουν το μητρικό θηλασμό, ποιοι όχι και πώς θα τους αναγνωρίζουν.

10ο ΒΗΜΑ

Συντάχθηκε ερωτηματολόγιο που θα συμπληρώνεται από τις υπεύθυνες Μαίες με τη βοήθεια των μητέρων που συμμετέχουν στην ενημέρωση. Με τον τρόπο αυτό σ' ένα χρόνο θα έχουμε τα πρώτα δείγματα μιας συνεπέστατης και υπεύθυνης δουλειάς για το όφελος, την αποδοχή, την ανταπόκριση, τις αδυναμίες και τις αιτίες που τις προκάλεσαν, καθώς και δυνατότητα παρεμβάσεων για βελτίωση.

Η Δ.Υ.Πε. ως εποπτεύουσα υπηρεσία ενημερώνεται για την έκβαση των πεπραγμένων, επιλύει τα προβλήματα που τυχόν τα συνοδεύουν, αξιολογεί τις παροχές των υπηρεσιών, προτείνει ή εγκρίνει τις προτάσεις των υπευθύνων στον τομέα

αυτό, μετά από διάλογο για την καλύτερη λειτουργία και αποτελεσματικότητα. Αξίζει να τονιστεί ότι όλα τα παραπάνω ήταν αποτέλεσμα άριστης συνεργασίας του Διοικητή της Δ.Υ.Πε. Α.Μακεδονίας-Θράκης κ. Θ. Σπυριδόπουλου με τα μέλη του Δ.Σ. του Σ.Ε.Μ. Α.Μακεδονίας-Θράκης, του οποίου έχω τη μεγάλη τιμή να είμαι Πρόεδρος. Έτσι και μ' αυτή την ιδιότητα σας καταθέτω τις παρακάτω προτάσεις:

1. Να υπάρχει Επόπτρια Μαία σε όλες τις Δ.Υ.Πε.
2. Να διδάσκεται ο Μητρικός Θηλασμός στα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της χώρας ως ξεχωριστό κεφάλαιο στο μάθημα "ΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ", ώστε οι νέοι μας να γνωρίσουν και να ευαισθητοποιηθούν για το μητρικό θηλασμό.
3. Να **αναγνωρίσουμε** όλοι οι Λειτουργοί Υγείας τη σπουδαιότητα του μητρικού θηλασμού, να τη **συνειδητοποιήσουμε**, να **επιμείνουμε** και κυρίως να **συνεργαστούμε**.
4. Να σχηματιστούν από Φορείς Υγείας ομάδες υποστήριξης για προώθηση του μητρικού θηλασμού και εξορμήσεις ανά περιφέρεια.
5. Να ενημερώνονται οι Μαίες των Κ.Υ. για τα εξιτήρια των λεχιδίων της περιοχής ευθύνης τους και να γίνονται κατ' οίκον επισκέψεις.
6. Να υλοποιούνται τα μέτρα της Πολιτείας για την Υγεία, όπως και οι νόμοι οι σχετικοί με αυτήν να αποδέχονται τον ανάλογο σεβασμό από τους Λειτουργούς της.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Οι Μαίες του Γ.Ν.Ν.-Κ.Υ. Φιλιππών ευχαριστούμε τον Σ.Ε.Μ. Ιωαννίνων για την άμεση και αποτελεσματική ανταπόκριση στο πρόβλημα που προέκυψε στο Τμήμα μας, όσον αφορά την τοποθέτησή μας από τη Διοίκηση του Νοσοκομείου σε αλλότρια καθήκοντα Γενικής Νοσηλευτικής. Οι Μαίες της Α.Τ.:
ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΣΕΡΜΠΗ, ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΧΑΛΑΤΣΗ, ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΔΗΜΟΥ, ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΒΑΣΔΕΚΗ, ΑΔΑΜΑΝΤΙΑ ΜΟΥΣΤΑΚΑ